

PREZENTAREA OPORTUNITĂȚII DE AFACERI

CENTRUL DE LEGUME FRUCTE

TOMNATIC - TIMIȘ

Elaborator: SC RUWATIM SMDP SRL

Cuprins

1. Descriere obiectiv proiect pilot și facilități oferite	3
1.1. Obiectivele specifice ale Autorității Contractante	3
1.2. Structura și funcțiunile dotărilor și echipărilor tehnologice prevăzute	3
2. Descriere oportunitate:	6
2.1. Piața de referință (dimensionare)	6
2.2. Mediul concurențial	9
2.3. Analiza preliminară riscuri de piață	9
2.4. Oportunitate economică (de afacere) – cifra de afaceri	10
2.5. Facilități planificate:	11

1. Descriere obiectiv proiect pilot și facilități oferite

Proiectul pilot de investiție CLF Tomnatic realizat de Consiliul Județean Timiș își propune să valorifice tradiția județului Timiș de producător de legume și fructe care, după 1989 a întâmpinat o serie de blocaje, în principal datorită desființării rețelei de centre de colectare și desfacere legume fructe în procesul tranziției de la mecanismele de piață centralizate la economia liberă de piață.

Proiectul de investiție are ca scop imediat susținerea producătorilor autohtoni de legume și fructe din județul Timiș (bazinul legumicol fructifer Lovrin - Tomnatic – Gottlob) în valorificarea/desfacerea producției de legume și fructe prin operaționalizarea unor servicii specializate de preluare, sortare, ambalare, etichetare stocare/depozitare și desfacere pe piața locală iar pe termen mediu și lung vizează încurajarea și asistarea acestora pentru creșterea capacităților de producție și valorificarea superioară potențialului agricol al județului Timiș privind producția de legume și fructe.

1.1. Obiectivele specifice ale Autorității Contractante

- *Sprijinirea producătorilor autohtoni de legume și fructe să-și valorifice produsele;*
- *Stimularea dezvoltării producției de legume fructe la nivelul micilor producători;*
- *Facilitarea desfacerii și comercializării, reducerea decalajului de competitivitate al producției autohtone de legume – fructe;*
- *Stimularea consumului de produse românești și a siguranței alimentare prin asigurarea de produse proaspete, de calitate superioară în lanțurile de magazine;*
- *Sprijinirea specializării și a generării de branduri locale privind producția agro-alimentară.*

1.2. Structura și funcțiunile dotărilor și echipărilor tehnologice prevăzute

Investiția demarată de Consiliul Județean Timiș (termen de finalizare trimestrul II-2023) are o valoare de 25.738.085 lei, respectiv cca. 5.252.670 Euro (curs 4,9 lei/Euro) și constă în următoarele facilități infrastructurale și de echipamente de procesare, stocare/depozitare:

Hala de depozitare, are regim de înălțime P+1E, o suprafață construită desfășurată de 2.547 mp și are următoarele funcțiuni:

La parter o zonă de recepție, o zonă de sortare, zonă de ambalare, cameră monitorizare, 6 depozite frigorifice, celulă prerăcire, hol zonă frig, 3 celule refrigerare, și laborator. Hala de depozitare are o suprafața de depozitare de 812 mp (h=5m) iar capacitatea de procesare previzionată este de aproximativ 10 - 15 tone pe zi, cu posibilitate de creștere în perioada de vârf producție/recoltare.

- Echipamente necesare funcționării – cântar auto, platformă CTA, platformă echipamente pentru instalația frigorifică, bazin retenție apă pluvială cu separator de hidrocarburi;
- Linie tehnologică de sortare prespălare ambalare legume (capacitate maximă 2 to/oră);
- Linie tehnologică de sortare prespălare ambalare fructe (capacitate maximă 2 to/oră).

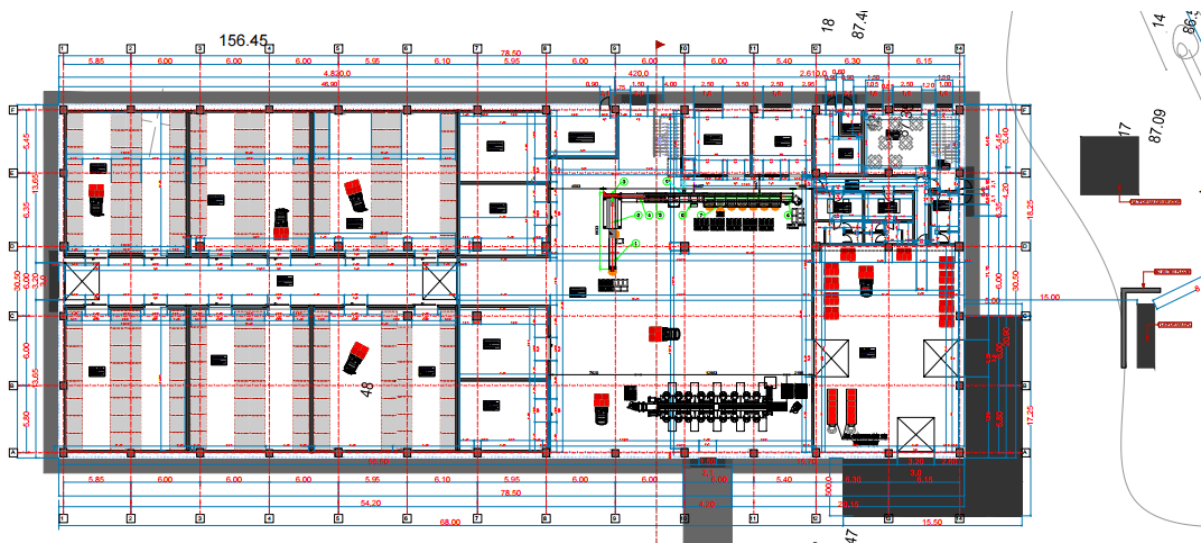
Tabel 1 – Echipări tehnologice principale

ECHIPĂRI TEHNOLOGICE PRINCIPALE	Suprafața m2
Zonă recepție	222,79
Zona sortare – 2 linii tehnologice	611,53
Laborator	28,77
Depozit frigorific 1	125,88
Depozit frigorific 2	124,23
Depozit frigorific 3	148,68
Depozit frigorific 4	125,56
Depozit frigorific 5	124,72
Depozit frigorific 6	149,18
Celulă prerăcire	45,74
Celula refrigerare 3	46,55
Celula refrigerare 2	46,20
Celula refrigerare 1	45,74

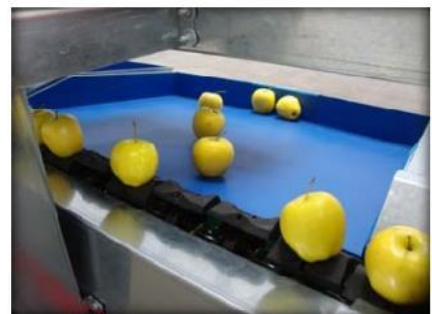

Fig. 1 - CLF Tomnatic

Plan parter amenajare funcțională

Linie tehnologică de sortare prespălare și ambalare planificată

2. Descriere oportunitate:

2.1. Piața de referință (dimensionare)

Situația curentă actualizată la nivelul anului 2022 privind suprafețele cultivate și volumul producției de legume și fructe în zona de referință – bazin legumicol fructifer **Gottlob - Tomnatic - Periam** vizat de oferta de servicii a CLF Tomnatic, potrivit datelor furnizate de primăriile localităților vizate (10 din cele 16 localități chestionate), indică o **producție anuală minimă pentru 2021 de cca. 15.270 tone legume și fructe cultivate de o suprafață de cca. 600 ha din care 2.400 tone este producția anuală de fructe.**

Total producție minimă anuală raportată în 2021 în zona de referință Gottlob-Tomnatic-Periam	15.268 tone din care:
fructe	cca. 2400 tone
legume + pepeni	cca. 12.868 tone
Cotă de piață inițială* considerată pentru CLF Tomnatic (25%)	3.817 tone din care:
<i>Pentru fructe</i>	<i>600 tone</i>
<i>Pentru legume</i>	<i>3.217 tone</i>

**Cota de piață inițială este estimată la cca 25% din total producție disponibilă pentru primii ani de funcționare cu potențial de creștere corelat cu politicile și măsurile de susținere a producătorilor autohtoni implementate de operatorul privat și autoritățile locale.*

Potențialul producției de fructe în zona de vest extinsă a județului Timiș care poate fi considerată de interes pentru procesare în cadrul centrului este însă semnificativ superioară conform studiului realizat de USAMBV Timișoara și are următoarele caracteristici:

Zona de Vest a județului, care cuprinde bazinele pomicole consacrate ale județului Timiș, respectiv, Sânnicolau Mare, Periam și Jimbolia deține o suprafață de **982,06 ha** cultivată cu pomi fructiferi, aflați atât în plină producție, dar și plantații tinere înființate în ultimii ani. În zona respectivă se găsesc plantații de: piersic - nectarin, cais, măr, cireș - vișin etc., specii pomicole pentru care se justifică existența unui depozit de păstrare a fructelor, producția obținută fiind de **22.649,2 tone**. Ținând cont de faptul că în această zonă există și 724 ha plantații pomicole aflate în declin, acestea confirmă tradiția și un potențial productiv mult mai mare care poate fi valorificat în viitor corelat cu operaționalizarea serviciilor CLF Tomnatic.

Zona de Nord-Vest a județului, care cuprinde bazinele pomicole: Giarmata - Pișchia, Călacea, Mașloc, Remetea Mică, Tomnatic, deține în prezent numai o mică suprafață cu plantații în plină producție sau plantații nou înființate (**55 ha**), cu o producție de **7544,1 t**, cu toate că înainte de 1989 sau în primii ani după Revoluție în această zonă au existat 1028 ha cultivate cu măr, prun dar și piersic și cais. Favorabilitatea condițiilor din zonă pentru cultura mărului, prunului dar și a cireșului și vișinului oferă de asemenea premise excelente dezvoltării acestor culturi în perspectiva operaționalizării serviciilor CLF Tomnatic.

Analiza distribuției producției de legume și fructe de-a lungul anului pe categoriile de legume fructe cultivate indică (vezi grafic distribuția producției) că cel puțin 9 luni din 12 sunt luni productive în care sunt recoltate categoriile de legume și fructe tradiționale pentru bazinul legumicol fructifer Lovrin - Tomnatic - Gottlob.

DISTRIBUȚIA PRODUCȚIEI DE LEGUME ȘI FRUCTE ANUALĂ CARE PERMITE RECOLTARE												
Tip produs	Perioada de producție lunară pe categorii de legume și fructe											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
legume												
varză				solare			deschise					
tomate		seră			solare			deschise			seră	
cartofi				solare		deschise						
conopidă				seră	deschise				deschise		solare	
ardei			seră			deschise			seră			
gogoșari					solare		deschise				solare	
capia	seră							deschise		seră		
vinete					solare		deschise					
ceapă		solare				deschise						
usturoi		solare				deschise						
dovlecel				solare		deschise						
castraveți		seră			solare		deschise		solare		seră	
	producție culturi deschise											
	producție în solar											
	producție în seră											

DISTRIBUȚIA PRODUCȚIEI DE LEGUME ȘI FRUCTE ANUALĂ CARE PERMITE RECOLTARE												
Tip produs	Perioada de producție lunară pe categorii de legume și fructe											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
fructe												
mere												
piersici												
prune												
pepene verde												
pepene galben												
afine												
căpșuni												
caise												
nectarine												
zmeura												
agrișă												
struguri												
gutui												
pere												
nuci												
cireșe/vișine												
	producție culturi deschise											
	producție în solar											
	producție în seră											

2.2. Mediul concurențial

Infrastructura și serviciile specializate pentru colectarea și depozitarea fructelor și legumelor de la producătorii autohtoni este slab dezvoltată/inexistentă în bazinele legumicole din județul Timiș (doar la Sânnicolau Mare exista un centru de colectare stocare și procesare fructe care este gestionat de Fabrica de conserve Râureni), motiv pentru care potențialul agricol nu este valorificat, producătorii autohtoni neputând să-și valorifice produsele. Ca o consecință capacitățile de producție sunt limitate la sistemele de distribuție individuale. De altfel este întâlnită și cunoscută la nivel național această situație nefavorabilă generată de lipsa infrastructurii și a serviciilor specializate de colectare, sortare, împachetare, depozitare și valorificare legume și fructe autohtone piața fiind invadată cu produse de import, situație care potrivit analizelor realizate nu poate fi schimbată fără intervenția statului și a autorităților publice locale interesate. Deși există reglementări legale care-i obligă pe retaileri să asigure la raft 50% din produsele agroalimentare de origine românească, datorită absenței unor politici eficiente de susținere și stimulare a producțiilor de legume fructe, acest deziderat nu poate fi realizat pentru că nu există suficientă capacitate de producție și nici un sistem organizat pentru colectare, sortare, stocare și desfacere care să dea încredere producătorilor agricoli să-și dezvolte capacitățile de producție.

Retailerii de produse agro alimentare au facilități proprii de depozitare și dezvoltă la rândul lor prin politici individualizate de companie relații cu producătorii de legume fructe mari, cu capacitate de a asigura cantitățile necesare, calitatea și trasabilitatea produselor. Aceștia nu vizează micii producători pentru că nu pot fi asigurate volumele de marfă necesară și nici trasabilitatea loturilor de produse la producători.

Deși se poate concluziona că operaționalizarea ofertei CLF Tomnatic este menită să acopere o lipsă evidentă a acestei categorii de servicii pe piață, paradoxal există și provocarea de a câștiga încrederea producătorilor autohtoni și de a-i determina să-și dezvolte capacitățile de producție, să adopte formule asociative pentru a putea asigura cantitățile de legume și fructe cerute de piață și nu în ultimul rând de a-și planifica producția în cadrul relațiilor cu operatorul centrului de legume fructe astfel încât ambele părți să obțină eficiența

2.3. Analiza preliminară riscuri de piață

Principalele riscuri de piață identificate pentru etapa de operare a CLF Tomnatic sunt cantitățile limitate de legume și fructe disponibile în zona de referință (la o distanță de maxim 50 km de locația centrului), canalele curențe de distribuție uzitate în prezent pentru desfacerea și valorificarea producției de legume fructe, cantitățile reduse pe categorii de produs și producător, lipsa unei planificări și a unor precontracte pentru diverse categorii de legume și fructe, cantitate și nu în ultimul rând tehnologii și standarde de calitate agrementate între producători și operatorul centrului.

Se estimează însă că aceste riscuri generate de contextul prezentat și de blocaje/bariere cunoscute, au soluții care pot fi adresate imediat prin operaționalizarea ofertei CLF Tomnatic, altele urmând să fie acoperite atât prin acțiuni și proiecte inițiate de către operator în consultare și colaborare cu părțile interesate (vezi inițiativa constituirii unei asociații de tip cluster) cât și de județul Timiș astfel încât, începând din anul 2 și 3 de funcționare aceste riscuri să fie acoperite integral.

Astfel suplimentar echipărilor realizate prin proiectul pilot CLF Tomnatic, pe agenda CJ Timiș și a partenerilor instituționali se află următoarele acțiuni și priorități pentru susținerea valorificării rapide a ofertei CLF Tomnatic:

- Constituirea Asociației Clusterul de Legume Fructe Timiș pentru susținerea producătorilor autohtoni de legume fructe prin asocierea județului Timiș, a primăriilor interesate, USAMBV, producătorii de legume fructe, IMM-uri specializate (procesatori, servicii transport, etc);
- Platformă IT pentru servicii de Info-consultanță pentru producătorii autohtoni de legume fructe (membrii clusterului județean);
- Conceptualizarea și promovarea unui proiect de investiție pe programele de finanțare europene pentru echiparea cu panouri fotovoltaice a CLF Tomnatic în scopul reducerii cheltuielilor cu energia electrică și asigurarea competitivității serviciilor și produselor CLF pe piața de referință;
- Achiziția prin proiecte promovate și implementate de către asociația cluster de mijloace auto de transport frigo pentru colectare legume fructe de la producători la centru și după caz transport de la centru la clienți (cumpărători), precum și alte mijloace și echipări de interes comun;
- Disponibilizarea unei suprafețe suplimentare de teren (cca 10 ha) în vecinătatea facilităților CF Tomnatic pentru atragerea investițiilor/firmelor interesate să dezvolte activități complementare (procesare);
- Documentarea opțiunilor și soluțiilor pentru demararea acțiunilor necesare pregătirii și promovării unui proiect de Parc agroindustrial/Hub agroindustrial care să integreze și oferta CLF Tomnatic și să permită ulterior înființarea și a altor centre pilot în județul Timiș și Regiunea Vest (vizitarea hub-ului Mercabarna pentru furnizare asistență tehnică în conceptualizarea și dezvoltarea în Timiș a unui model similar).
- Asigurarea serviciilor de info-consultanță prin USVT pentru sprijinirea producătorilor locali și facilitarea unor avantaje competitive pentru membrii asociației ai clusterului;
- Promovarea unei scheme de ajutor de stat adresată producătorilor de legume-fructe și cartofi pentru finanțarea serviciilor de sortare, ambalare, etichetare și transport în cadrul unei inițiative a UNCJR susținută și de CJ Timiș.

2.4. Oportunitate economica (de afacere) – cifra de afaceri

Capacitatea estimată de procesare și stocare a centrului de 15 tone / zi. Pornind de aici se poate calcula (aproximativ) cantitatea/procentul de legume fructe care poate fi adresată de către centru în ipoteza că acesta ar funcționa la capacitatea estimată în toată perioada anului ($10-15 \text{ tone/zi} \times 365 \text{ zile} = 3.650-5.475 \text{ tone/an}$), respectiv o absorbție de cca 26-39% din producția disponibilă de **15.268 tone**, documentată la nivelul a 10 comune din zona de referință vizată (constituită din 16 unități administrativ-teritoriale, 15 comune și un oraș - Sânnicolau Mare) care au confirmat interesul pentru oferta CLF Tomnatic.

Este important de precizat că producția de legume fructe disponibilă în bazinul legumicol fructifer Lovrin-Tomnatic-Gottlob este semnificativ mai mare decât cea documentată, având în vedere pe de o parte că la data elaborării analizei nu include producția pentru 5 comune și Orașul Sânnicolau Mare iar pe de altă parte, rapoartele realizate de cele 10 comune au luat în considerare producătorii mai importanți (cu capacități de producție mai mari).

Un calcul estimativ preliminar (simplificat) privind cifra de afaceri anuală posibil de realizat indică un venit anual minim de cca. 6.517.889 lei/an raportat la capacitatea de procesare moderată și un tarif mediu calculat pentru serviciile de procesare (cca 2 lei/kg cf. anexa Excel elemente de calcul), indicatori care permit însă proiecții financiare superioare corelate cu soluții de management eficient de valorificare a facilităților CLF Tomnatic și de sprijinire a producătorilor autohtoni prin cultivare relații/contractuale pe piața de referință care să permită planificare, control volum producție crescut și calitate.

Proiecții rezultat financiar anual estimat:

Nr. crt.	Rezultat financiar anual estimat (subvenție/profit) - Lei	2023	2024	2025	2026
1	Venituri estimate (minimale)-Lei	6.517.889	7.106.395	7.516.379	7.666.707
2	Total cheltuieli operare anuale-Lei	4.924.736	5.417.210	5.688.071	5.972.474
<i>Diferența (profit brut)-Lei</i>		<i>1.593.152</i>	<i>1.689.185</i>	<i>1.828.308</i>	<i>1.694.232</i>

Nr. crt.	Rezultat financiar anual estimat (subvenție/profit) - Lei	2027	2028	2029	2030
1	Venituri estimate (minimale)-Lei	7.892.198	8.050.042	8.286.808	8.452.544
2	Total cheltuieli operare anuale-Lei	6.271.098	6.584.653	6.913.885	7.259.580

2.5. Facilități planificate:

- Este în curs de constituire un **Cluster județean pentru susținerea producătorilor autohtoni de Legume Fructe** cu participarea județului Timiș, USVT, Primăria Tomnatic, alte primării interesate și producătorii autohtoni, fermieri, asociații și procesatori interesați, care va avea următoarea misiune și obiective în raport cu membrii asociații și CLF Tomnatic:
 - să coaguleze interesele și dezvolte o relație de încredere între producătorii autohtoni de legume și fructe și operatorul CLF Tomnatic pentru valorificarea ofertei acestora
 - să identifice probleme bariere care pot fi soluționate pentru membrii clusterului prin acțiuni comune și /sau conceptualizarea și promovarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă
 - sa asiste cu informații și sa îmbunătățească fluxul informațional de interes între membrii clusterului și operator CLF Tomnatic
 - să fundamenteze și să facă recomandări pentru politici publice locale și naționale în sprijinul producătorilor de legume și fructe
 - realizarea unei platforme IT pentru servicii de info-consultanță adresată producătorilor de legume fructe

- Exista teren disponibil în vecinătatea imediată (cca 10 ha) în proprietatea privată a comunei Tomnatic pe care se pot dezvolta activități complementare (ex: activități economice de procesare legume fructe).
- Promovarea și co-finanțarea unui proiect de echipare cu panouri fotovoltaice a CLF Tomnatic pentru reducerea costurilor de operare datorate consumului de energie.
- Promovarea unei scheme de ajutor de stat adresată producătorilor de legume-fructe și cartofi pentru finanțarea serviciilor de sortare, ambalare, etichetare și transport în cadrul unei inițiative a UNCJR susținută și de CJ Timiș.
- Conceptualizarea, pregătirea și implementarea unui proiect de investiție majoră pentru valorificarea potențialului agricol al județului Timiș ”Platformă/Hub agroindustrial Timișoara” cu considerarea modelului MERCABARNA, Barcelona care va putea integra și susține și oferta CLF Tomnatic (proiect în discuție aflat pe agenda CJ Timiș).